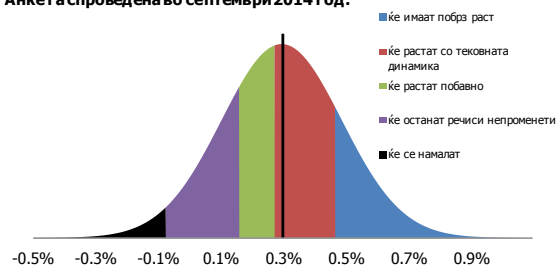

Анкета за инфлациските очекувања¹

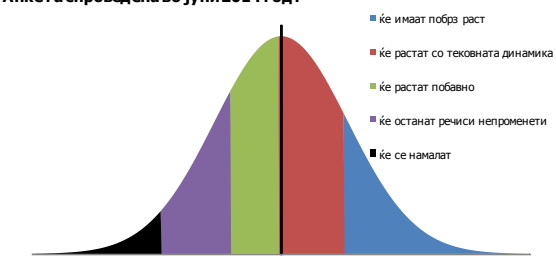
Анкетниот лист за мерење на инфлациските очекувања содржи две прашања, едно со квалитативен и едно со квантитативен карактер. Првото прашање за инфлациските очекувања е осмислено на квалитативен начин, односно испитаниците не даваат квантитативен одговор, туку ги посочуваат насоката и степенот на промени на цените во споредба со промената во претходните 12 месеци. Во процедурата за квантификација на квалитативните одговори се применува пристапот на веројатност на Карлсон и Паркин (1975), кој претпоставува дека при доволно голем број испитаници, очекуваната промена на цените е нормално дистрибуирана во популацијата. Прашањето со квантитативниот карактер бара од испитаникот прецизно да ја квантифицира очекуваната просечна стапка на промена на цените во 2014 и 2015 година.

Анкетата за инфлациските очекувања опфаќа три групи испитаници: економски аналитичари, претпријатија и финансиски институции. Притоа, квалитативното прашање за очекувањата гласи: „Во споредба со изминатите 12 месеци, каква промена очекувате кај потрошувачките цени во следните 12 месеци? а) ќе имаат побрз раст; б) ќе растат со тековната динамика; в) ќе растат побавно; г) ќе останат речиси непроменети; д) ќе се намалат; е) тешко е да се одреди“, додека прашањето со квантитативен карактер гласи: „Кои се Вашите очекувања/прогнози за просечната стапка на инфлација во 2014 и 2015 година?“.

Графикон 1. Нормална дистрибуција на одговорите на испитаниците
Анкета спроведена во септември 2014 год.

Анкета спроведена во јуни 2014 год.

Извор: НБРМ, Анкета за инфлациските очекувања.

просечна инфлација од 0,3%. Од аспект на одделните анкетирани групи, мало забавување очекуваат единствено анкетираниите **економски аналитичари** (со очекувана инфлација од 0,2%), додека **претпријатијата и финансиските институции очекуваат** да се задржи истата стапка (од 0,3%) на инфлација и во следниот 12-месечен период.

Како фактори коишто би влијаеле врз формирањето на цените до крајот на 2014 година испитаниците ги наведуваат: ниската инфлација во евро-зоната, неизвесноста околу движењето на цените на енергенсите заради конфликтите во Украина и Сирија, последиците од економските санкции кон Русија, како и потенцијален раст на цените на прехранбените

¹ Со цел унапредување на анкетното мерење на инфлациските очекувања, Дирекцијата за монетарна политика и истражување на Народната банка на Република Македонија во текот на 2013 година презеде активности за подетална анализа на искуствата на другите централни банки поврзани со спроведување на анкетите. Врз таа основа се изврши редизајнирање на постојната анкета и од октомври 2013 година се отпочна со прибирање на податоците за новата анкета, со што се обезбеди поголемо приближување до европската практика.

² Процентот на респонзивност на Анкетата, спроведена во септември изнесува 42,9% што, споредено со претходниот квартал, преставува пораст на респонзивноста. Гледано по групи испитаници, кај финансиските институции респонзивноста е 77,8%, потоа следуваат економските аналитичари со 48,5% и претпријатијата со 33,0%.

Анкетата за инфлациски очекувања беше спроведена во септември 2014 година². Резултатите од Анкетата покажуваат најголема концентрација на одговорите на испитаниците во сегментот на очекувања за непроменета динамика на инфлацијата. Така, малку повеќе од третина (35,8%) од испитаниците очекуваат цените да растат со тековната динамика во следните 12 месеци. Притоа, подеднаква е дистрибуцијата (по 21%) помеѓу одговорите во однос на побавен раст и непроменети цени, додека 18,5% од испитаниците очекуваат побрз раст на цените. Само 2,5% од испитаниците очекуваат намалување на цените во следните 12 месеци. Во услови на просечна инфлација во претходниот 12-месечен период од 0,3%, очекувањата на испитаниците укажуваат на задржување на стапката на инфлацијата и во следниот 12-месечен период, **односно очекуваат**

производи предизвикан од неповолните временски услови во Македонија и регионот. **Испитаниците очекуваат просечна стапка на инфлација во 2014 и 2015 година од 1,7% и 2,3%, соодветно.** Во споредба со претходната анкета, овие очекувања се пониски (2,2% и 2,6%, очекувана инфлација во 2014 година и 2015 година, соодветно). Промените во очекувањата се објаснуваат со динамиката на потрошувачките цени во евро-зоната, како и со падот на ценовното ниво во домашната економија во претходните два квартала од оваа година.